

Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V.

**Amsterdamseweg 53
3812 RP Amersfoort
Postbus 47
3800 AA Amersfoort**

**Telefoon 033 - 4671511
Fax 033 - 4671788**

Jaarverslag 2014 Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V.

**Blad
1**

Inhoud

Kerncijfers Wolter & Dros Groep	3
Bestuur	4
Verslag van de directie	5
Geconsolideerde balans per 31 december 2014	7
Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2014	8
Overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen	9
Kasstroomoverzicht 2014	10
Jaarrekening 2014	11
Algemeen	11
Grondslagen van de financiële verslaggeving	11
Toelichting op de geconsolideerde balans	19
Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening	25
Vennootschappelijke balans per 31 december 2014	28
Toelichting op de vennootschappelijke jaarrekening 2014	29
Overige gegevens	34
Statutaire bepaling inzake resultaatbestemming	34
Voorstel tot resultaatbestemming	34
Gebeurtenissen na balansdatum	34
Groepsmaatschappijen en deelnemingen	36
Begrippenlijst	37

Kerncijfers Wolter & Dros Groep

Bedragen in duizenden euro's	2014	2013	2012	2011	2010
[Geconsolideerde gegevens]					
Bedrijfsopbrengsten	307.383	290.253	314.399	321.694	294.102
Bedrijfsresultaat	-3.828	-6.422	6.160	7.023	6.150
Nettoresultaat	-1.519	-4.704	5.099	6.059	6.478
Totaal activa	94.066	117.858	104.848	115.499	117.325
Eigen vermogen	30.454	31.974	41.777	36.678	37.089
Rentedragende langlopende schulden	0	0	0	0	0
Orderportefeuille	250.465	260.855	244.454	267.596	332.783
Netto-investeringen in materiële vaste activa	1.596	3.229	4.507	1.552	1.667
Afschrijving materiële vaste activa	3.166	2.792	3.170	3.502	3.422
Cashflow voor dividend	2.576	-1.912	8.269	9.560	9.900
Gemiddeld aantal medewerkers	1.480	1.856	1.781	1.716	1.630
Aantal medewerkers ultimo jaar	1.406	1.736	1.762	1.768	1.645
Ratio's*					
Bedrijfsresultaat als percentage van bedrijfsopbrengsten	-1,2	-2,2	2,0	2,2	2,1
Nettoresultaat als percentage van - bedrijfsopbrengsten	-0,5	-1,6	1,6	1,9	2,2
- het eigen vermogen	-5,0	-14,7	12,2	16,5	17,5
Solvabiliteit	32,4	27,1	39,8	31,8	31,6
Current ratio	1,27	1,21	1,39	1,21	1,21

* Voor de berekeningswijze wordt verwezen naar de Begrippenlijst

Bestuur

Statutaire directie:

ir. J. M. Kuling

drs. E. Tiemens

ing. J.M.C. Jungbeker MSc MBR (m.i.v. 1 januari 2015)

Raad van Commissarissen:

ir. P.J. Heijboer (voorzitter)

ir. D.A. Sperling

drs. L.J. Pruis RA

Verslag van de directie

Bedragen in euro's

Profiel

Al bijna 140 jaar is Wolter & Dros topspeler in de installatietechniek. Met meer dan 1400 medewerkers en een netwerk van vestigingen in Nederland, behoort Wolter & Dros tot de grote technische dienstverleners in haar vakgebied. Wolter & Dros ontwerpt, installeert onderhoudt, beheert en exploiteert technische installaties en biedt de beste oplossingen voor wonen, werken, zorg, onderwijs, mobiliteit en energievoorziening. Wolter & Dros is onderdeel van vastgoed, bouw, en techniekconcern TBI.

Vanuit haar historie, cultuur en decentrale structuur is Wolter & Dros een onderneming waar openheid, samenwerking, persoonlijke interactie, ontzorgen en beleving voorop staan. Beheersing van de verschillende technische disciplines en het hierdoor kunnen leveren van de beste oplossing is de primaire waarde die Wolter & Dros geeft aan opdrachtgevers. Techniek vormt weliswaar het hart van de dienstverlening maar staat altijd ten dienste van de oplossing die de opdrachtgever financieel, functioneel, organisatorisch of qua duurzaamheid de meeste meerwaarde oplevert. Wolter & Dros creëert waarde.

Resultaat

De bedrijfsopbrengsten zijn in 2014 autonoom met 5,9 % gestegen tot een bedrag van EUR 307 miljoen (2013: EUR 290 miljoen).

Het bedrijfsresultaat en nettoresultaat zijn in 2014 aanzienlijk gestegen. Het bedrijfsresultaat is verbeterd van EUR 6,2 miljoen negatief in 2013 tot 3,8 miljoen negatief in 2014. Belangrijkste oorzaken voor verbetering van het bedrijfsresultaat zijn verlaging van het kostenniveau en enkele eenmalige baten. Het nettoverlies is met EUR 3,2 miljoen verminderd tot EUR 1,5 miljoen (2013: EUR 4,7 miljoen verlies). Het saldo van financiële baten en lasten, bestaande uit rentebaten en -lasten en resultaat uit deelnemingen, bedraagt over 2014 EUR 1,4 miljoen (2013: EUR 0,2 miljoen).

Wolter & Dros verricht haar activiteiten in een competitieve markt waarin de marges al diverse jaren onder druk staan en die verlaging van het kosten niveau noodzakelijk maakt.

Orderportefeuille

De orderportefeuille is ultimo 2014 uitgekomen op een niveau van EUR 241 miljoen, een daling van 5,5% ten opzichte van de stand ultimo 2013 (EUR 255 miljoen). De kwaliteit van de orderportefeuille, evenwichtig verdeeld over de diverse sectoren, ligt op een redelijk niveau.

Financiering en investeringen

De in vaste activa vastgelegde middelen bedroegen ultimo 2014 EUR 18,2 miljoen (2013: EUR 24,0 miljoen).

De netto-investeringen in materiële vaste activa bedroegen EUR 1,6 miljoen. De afschrijvingen van materiële vaste activa lagen op een iets hoger niveau, te weten EUR 3,2 miljoen.

Het netto werkkapitaal bedroeg EUR -/- 16,3 miljoen (2013: EUR -/- 16,3 miljoen). De ontwikkeling van het werkkapitaal is in 2014 een aandachtspunt van de directie geweest. De in 2013 geïnitieerde activiteiten in het kader van het Cash is King programma zijn in 2014 voortgezet. Desondanks is er sprake van een toenemende druk op de financiering onderhanden werk door woningbouw- service activiteiten met een beperkte voorfinanciering en door lagere voorfinancieringsmogelijkheden bij de nieuwbouw. Per balansdatum

constateerden we door versneld betaalgedrag van afnemers, een goede liquiditeitspositie. Voor 2015 verwachten we een licht positieve cashflow, de onderneming heeft geen additionele financieringsbehoefte.

Risicobeheer

Om de risico's verbonden aan de bedrijfsvoering goed te kunnen beheersen past ingenieursbureau Wolter & Dros het risicobeheersysteem van de holdingmaatschappij toe. Voor een beschrijving van dit systeem verwijzen wij u naar het jaarverslag van TBI Holdings B.V.

Organisatie en personeel

De omvang van het personeelsbestand is per ultimo 2014 1.406 medewerkers (ultimo 2013: 1.736) Deze afname is ontstaan door zowel reorganisatie als door de verkoop van de deelneming Alfen B.V.

In het afgelopen boekjaar bedroegen de reorganisatielasten EUR 3,7 miljoen. De reorganisatielasten zijn in rekening courant vergoed aan Ingenieursbureau Wolter& Dros B.V. door haar aandeelhouder TBI Holdings B.V. Als gevolg hiervan komen de reorganisatielasten niet ten laste van resultaat en vermogen van Ingenieursbureau Wolter& Dros B.V.

Gezien de omvang van de statutaire directie is niet voldaan aan het door de wetgever gestelde criterium dat minimaal 30 procent van de zetels bezet wordt door een vrouw. Ingenieursbureau Wolter en Dros B.V. onderschrijft dat haar organisatie gebaat is bij een hoge mate van diversiteit onder haar medewerkers. In dit verband wordt ook gestreefd naar een betere vertegenwoordiging van vrouwen in alle geledingen van de organisatie.

Marktontwikkelingen

De afname van order portefeuille is in 2014 tot stilstand gekomen. Voor 2015 verwachten wij weer groei in een markt die echter uitdagend is op het gebied van prijzen die opdrachtgevers bereid zijn te betalen.

Vooruitzichten

Ook in 2015 zullen de investeringen in materiële vaste activa voornamelijk ICT betreffen. Het niveau van de netto-investeringen zal naar verwachting onder de afschrijvingen liggen.

Het aantal medewerkers in 2015 zal naar verwachting licht afnemen ten opzichte van de stand van ultimo 2014. Onvoorziene omstandigheden voorbehouden, verwachten wij een nettoresultaat van nihil.

De Directie
Amersfoort 19 februari 2015

Geconsolideerde balans per 31 december 2014

(vóór resultaatbestemming)

bedragen in duizenden euro's		<u>31 december 2014</u>	<u>31 december 2013</u>
Vaste activa			
Immateriele vaste activa	1	187	1.780
Materiele vaste activa	2	<u>17.976</u>	<u>22.246</u>
		18.163	24.026
Vlottende activa			
Vorraden	3	1.694	4.819
Onderhanden projecten in opdracht van derden	4	0	0
Vorderingen	5	48.426	65.804
Liquide middelen	6	<u>25.783</u>	<u>23.209</u>
		75.903	93.832
Totaal activa		<u>94.066</u>	<u>117.858</u>
Groepsvermogen			
Eigen vermogen	7	30.454	31.974
Voorzieningen	8	4.021	8.352
Kortlopende schulden en overlopende passiva	9	59.591	77.532
Totaal passiva		<u>94.066</u>	<u>117.858</u>

Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2014

Bedragen in duizenden euro's		<u>2014</u>	<u>2013</u>
Netto-omzet	10	361.502	344.295
Wijziging in balanswaarde onderhanden projecten		<u>-54.119</u>	<u>-54.042</u>
Bedrijfsopbrengsten		307.383	290.253
Bedrijfslasten			
Kosten van grond- en hulpstoffen, uitbesteed werk en andere			
andere externe kosten		-183.870	-164.733
Lonen en salarissen	11	-70.950	-76.215
Sociale lasten		-15.931	-16.436
Pensioenlasten	12	-8.392	-7.463
Afschrijving immateriële en materiële vaste activa	13	-3.418	-2.792
Overige bedrijfskosten		<u>-28.649</u>	<u>-29.036</u>
		<u>-311.210</u>	<u>-296.675</u>
Bedrijfsresultaat		-3.827	-6.422
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	14	435	178
Rentelasten en soortgelijke kosten		-46	
Resultaat uit deelnemingen	15	<u>1.033</u>	<u>0</u>
Resultaat uit gewone bedrijfs- uitoefening voor belastingen		-2.405	-6.244
Belastingen over het resultaat	15	<u>886</u>	<u>1.540</u>
Resultaat uit gewone bedrijfs- uitoefening na belastingen		-1.519	-4.704
[Aandeel van derden in resultaat groepsmaatschappijen]		<u>0</u>	<u>0</u>
Nettoresultaat		<u><u>-1.519</u></u>	<u><u>-4.704</u></u>

Overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen

Bedragen in duizenden euro's	Geplaatst kapitaal	Wettelijke reserves	Overige reserves	Niet verdeelde winsten	Totaal
Stand per 1 januari 2013	1.361	0	35.317	5.099	41.777
Toevoeging aan de reserves	0	1.550	3.550	-5.099	1
Dividend 2012	0	0	-5.100	0	-5.100
Resultaat 2013	0	0	0	-4.704	-4.704
Stand per 31 december 2013	1.361	1.550	33.767	-4.704	31.974
Toevoeging aan de reserves	0	-1.550	-3.155	4.704	-1
Dividend 2013	0	0	0	0	0
Resultaat 2014	0	0	0	-1.519	-1.519
Stand per 31 december 2014	1.361	0	30.612	-1.519	30.454

Kasstroomoverzicht 2014

De cijfers van Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. worden in de geconsolideerde jaarcijfers van TBI Holdings B.V. opgenomen. Deze zijn terug te vinden op de website van TBI. Op grond hiervan is gebruik gemaakt van de vrijstelling voor het opnemen van een kasstroomoverzicht.

Jaarrekening 2014

Algemeen

Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. is actief in de segmenten wonen, werk, zorg, onderwijs, mobiliteit en energievoorziening. Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. opereert zowel zelfstandig als via samenwerkingsverbanden, voornamelijk in de Nederlandse markt. Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. is statutair gevestigd in Amersfoort Nederland.

Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. maakt deel uit van een groep ondernemingen met aan het hoofd TBI Holdings B.V., statutair gevestigd in Rotterdam, Nederland.

Grondslagen van de financiële verslaggeving

Presentatie jaarrekeninggegevens

De jaarrekening is gebaseerd op de vigerende bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Voor de interpretatie van de wettelijke bepalingen vindt toetsing plaats aan de hand van de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving, die definitief van toepassing zijn op de verslagjaren op of na 1 januari 2014.

De vennootschappelijke jaarrekening wordt conform artikel 402 van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek op vereenvoudigde wijze opgesteld.

De grondslagen van de financiële verslaggeving zijn ongewijzigd ten opzichte van vorig jaar.

De in de jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de vennootschap.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de onderneming. Alle financiële informatie luidt in duizenden euro's, tenzij anders vermeld. In de balans, de winst- en verliesrekening en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V., van de groepsmaatschappijen waarin Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. meer dan de helft van het stemgerechtigde kapitaal houdt of waarin Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. op grond van aanvullende regelingen beschikt over de beslissende zeggenschap inzake het bestuur en het financiële beleid en andere rechtspersonen waarop Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover hij de centrale leiding heeft. In het algemeen betreft het deelnemingen waarin het belang meer dan 50 procent bedraagt. De activa en passiva, alsook de resultaten van deze ondernemingen worden voor honderd procent in de consolidatie opgenomen. Het belang van derden in het groepsvermogen en in het groepsresultaat wordt afzonderlijk vermeld.

Deelnemingen in combinaties – dat zijn deelnemingen waarin op basis van een samenwerkingsovereenkomst de zeggenschap gezamenlijk met derden wordt uitgeoefend – worden proportioneel in de consolidatie opgenomen. Looptijd en rechtsvorm zijn hierbij niet van belang. Indien aannemingscombinaties worden uitgeoefend in de vorm van een vennootschap onder firma wordt rekening gehouden met hoofdelijke aansprakelijkheid, indien en voor zover daartoe aanleiding bestaat op grond van de financiële positie van de combinatie en/of van één of meer van de partners daarin.

Onderlinge vorderingen en schulden en de resultaten op transacties tussen groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen worden geëlimineerd, voor zover de resultaten niet door transacties buiten de groep zijn geeffectueerd.

Een lijst van deelnemingen als bedoeld in de artikelen 379 en 414 van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek is opgenomen op pagina 36 van dit verslag.

Acquisities en desinvesteringen van groepsmaatschappijen

Activa, verplichtingen en resultaten van verkregen deelnemingen worden in de geconsolideerde jaarrekening verwerkt vanaf het moment dat feitelijk overheersende zeggenschap op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend. Resultaten van in het verslagjaar afgestoten deelnemingen worden verwerkt tot aan het moment dat geen overheersende zeggenschap op het beleid meer kan worden uitgeoefend.

Goodwill is gedefinieerd als het positieve verschil tussen de verkrijgingsprijs en de nettovermogens-waarde van de verworven kapitaalbelangen, hetgeen ten laste van de overige reserves wordt gebracht.

De verkrijgingsprijs bestaat uit de koopsom die betaald wordt voor de overname waaraan toegevoegd de eventuele kosten die direct toerekenbaar zijn aan de overname. De nettovermogenswaarde van de deelneming wordt bepaald door de activa, voorzieningen en de schulden van de deelneming te waarderen en haar resultaat te berekenen op dezelfde grondslagen als die van Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V..

In 2014 zijn de volgende vennootschappen afgestoten:

- Alfen B.V te Almere

Deze vennootschap draagt tot en met het 4e kwartaal bij aan het resultaat 2014. Het verkoopresultaat is verantwoord onder het resultaat deelnemingen.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij.

Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. heeft de volgende verbonden partijen: de aandeelhouder, groepsmaatschappijen en de leden van de directie en de Raad van Commissarissen. Eventuele transacties met verbonden partijen geschieden tegen voorwaarden welke ook bij transacties met derden worden toegepast.

Vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend in de functionele valuta tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de winst- en verliesrekening.

Niet monetaire activa die volgens de verkrijgingsprijs worden gewaardeerd in een vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoers op de transactiedatum. Omrekeningsverschillen van de netto-investering in een

buitenlandse deelneming worden rechtstreeks ten gunste of ten laste van het eigen vermogen gebracht in de wettelijke reserve omrekeningsverschillen.

Waardering

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Bijzondere waardevermindering van vaste activa

Op elke balansdatum wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van het actief hoger is dan de realiseerbare waarde, waarbij de realiseerbare waarde de hoogste waarde is van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Daarnaast wordt op elke balansdatum beoordeeld of er omstandigheden bestaan die zouden kunnen leiden tot een terugname van een eerdere waardevermindering.

Immateriële vaste activa

Onder de immateriële vaste activa zijn voornamelijk begrepen uitgaven voor interne ontwikkelingsprojecten voor de productie van nieuwe of wezenlijk verbeterde producten en processen. Deze uitgaven kunnen worden geactiveerd indien het product of proces technisch en commercieel haalbaar is. De geactiveerde kosten worden gewaardeerd tegen kostprijs. De immateriële vaste activa worden lineair afgeschreven waarbij rekening wordt gehouden met een geschatte gebruiksduur van 5 jaar of, indien dit beter aansluit bij de economische realiteit, afgeschreven naar rato van de met de ontwikkeling samenhangende geproduceerde eenheden. Voor geactiveerde interne ontwikkelingskosten wordt een wettelijke reserve aangehouden.

Materiële vaste activa

De waarderingsgrondslag voor materiële vaste activa is verkrijgings- of vervaardigingsprijs of indien lager de bedrijfswaarde. Materiële vaste activa worden lineair op basis van de geschatte gebruiksduur afgeschreven. De hierbij behorende jaarlijkse afschrijvingspercentages zijn als volgt:

Bedrijfsgebouwen	2 tot 10 procent
Materieel, machines en installaties	15 procent
Andere vaste bedrijfsmiddelen (auto's, woningen)	10 tot 20 procent

De kosten van groot onderhoud komen direct ten laste van het boekjaar waarin het groot onderhoud plaatsvindt, tenzij duidelijk sprake is van verlenging van de levensduur van het actief. In dat geval worden de kosten geactiveerd en naar rato van de resterende levensduur afgeschreven.

Financiële vaste activa

De deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd op nettovermogenswaarde volgens de grondslagen van financiële verslaggeving van Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. .

De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie. Voor de vervolgwaaardering worden de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening, uitgaande van de waarden bij eerste waardering.

Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Met op de balansdatum opgetreden waardeverminderingen wordt rekening gehouden. Indien het eigen vermogen van een deelneming negatief wordt, wordt de deelneming gewaardeerd op nihil en wordt het aandeel in het negatieve eigen vermogen in mindering gebracht op de vorderingen op de desbetreffende deelneming, respectievelijk wordt indien noodzakelijk een voorziening getroffen.

De overige vorderingen zijn opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs, welke in het algemeen overeenkomt met de nominale waarde, rekening houdend met de effectieve rentevoet en onder aftrek van een waardecorrectie wegens oninbaarheid. Bij de eerste opname worden overige vorderingen verwerkt tegen de reële waarde.

Vorraden

De voorraden grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd op historische kostprijs of lagere opbrengstwaarde, rekening houdend met een waardecorrectie voor incurantheid onder toepassing van de Fifo-methode.

De voorraden goederen in bewerking, halffabricaten, gereed product en handelsgoederen worden gewaardeerd op vervaardigingsprijs of lagere opbrengstwaarde. De vervaardigingsprijs omvat alle kosten die samenhangen met de verkrijging of vervaardiging, alsmede gemaakte kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen. Onder de kosten van vervaardiging vallen directe loonkosten en toeslagen voor aan de productie gerelateerde indirecte vaste en variabele kosten.

De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incurantheid van de voorraden.

Onderhanden projecten in opdracht van derden

De onderhanden projecten in opdracht van derden bestaan uit het saldo van gerealiseerde projectkosten, toegerekende winst, en indien van toepassing, verwerkte verliezen en reeds gedeclareerde termijnen. Onderhanden projecten worden afzonderlijk in de balans onder vlottende activa gepresenteerd. Indien per saldo sprake is van een negatief saldo dan wordt dit saldo gepresenteerd onder de kortlopende schulden. In 2014 is een schattingswijziging doorgevoerd welke inhoudt dat het eerder gehanteerde afslagpercentage bij het toerekenen van interimresultaat aan de onderhanden projecten, gewijzigd is van 40% naar 0%.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. De vorderingen worden na eerste verwerking opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs, welke in het algemeen overeenkomt met de nominale waarde, rekening houdend met de effectieve rentevoet en onder aftrek van een waardecorrectie wegens oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Schulden

Schulden worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio onder aftrek van transactiekosten.

De binnen een jaar vervallende aflossingsverplichtingen op langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden: kredietinstellingen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen voor alle in rechte afdwingbare dan wel feitelijke verplichtingen als gevolg van een gebeurtenis voor balansdatum en waarvan het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van geldmiddelen nodig is en de omvang daarvan betrouwbaar kan worden geschat.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar schatting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld. Eventueel ontvangen vergoedingen van derden worden in mindering gebracht op de voorziening.

Latente belastingvorderingen- en verplichtingen worden opgenomen voor tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en de boekwaarden die in deze jaarrekening gevolgd worden anderzijds. De berekening van de latente belastingvorderingen- en verplichtingen geschiedt tegen de belastingtarieven die op het einde van het verslagjaar gelden, of tegen de tarieven die in de komende jaren gelden. Latente belastingvorderingen worden in mindering op de voorziening gebracht en gewaardeerd indien in redelijkheid kan worden aangenomen dat realisatie binnen de fiscale termijnen zal kunnen plaatsvinden. Belastinglatenties worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Financiële instrumenten en financiële risicobeheersing

In de normale bedrijfsuitoefening maakt Ingenieursbureau Wolter & Dros B. V. gebruik van verschillende financiële instrumenten. Het betreft financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen, zoals liquide middelen, debiteuren en overige vorderingen en rentedragende leningen, crediteuren en overige schulden. Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. maakt geen gebruik van valutatermijncontracten en/of valutaopties en handelt niet in deze financiële derivaten.

Op balansdatum wordt voor financiële instrumenten beoordeeld of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep van financiële activa. Bij objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen bepaalt Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardeverminderingen en verwerkt dit direct in de winst-en-verliesrekening. Financiële instrumenten stellen Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. bloot aan krediet- of marktrisico's.

De markt- en kredietrisico's betreffen met name financiële risicofactoren ten aanzien van valuta, prijs, rente, kasstroom, krediet en liquiditeit. Deze financiële risico's zijn niet bijzonder of afwijkend van wat in de branche gebruikelijk kan worden geacht. Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. kent een strikt beleid, dat erop is gericht deze risico's zoveel als mogelijk te beperken en te beheersen.

Marktrisico

Valutarisico

Het overgrote deel van de activiteiten wordt gerealiseerd in Nederland en/of met landen actief in de Eurozone. De uit deze activiteiten voortvloeiende transacties worden in de regel afgewikkeld in euro's (functionele valuta). Hierdoor is het valutarisico beperkt. Het gerelateerde translatierisico wordt niet afgedekt.

Prijstrisico

De prijstrisico's hangen samen met de inkoop van grond- en hulpstoffen en het uitbesteden van werken en bestaat uit het verschil tussen de marktprijs ten tijde van de aanbesteding of het offereën van een project en ten tijdelijk

van de feitelijke uitvoering ervan. Het beleid van Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. is erop gericht om bij de aanbesteding of het offereën van grote projecten met de opdrachtgever de mogelijkheid tot indexatie overeen te komen of als dat niet mogelijk is door in een vroegtijdig stadium de prijzen en voorwaarden met de belangrijkste leveranciers en onderaannemers vast te leggen. Daarnaast wordt ernaar gestreefd om het prijsrisico te beheersen door gebruik te maken van raamcontracten, offertes van leveranciers en hoogwaardige informatiebronnen.

Rente- en kasstroomrisico

Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. loopt rente- en kasstroomrisico over de rentedragende vorderingen en schulden. Voor vorderingen en schulden met variabel rentende renteaftspraken loopt de onderneming risico's ten aanzien van toekomstige kasstromen. Gelet op het rente- en risicoprofiel van de rentedragende leningen is het niet noodzakelijk geacht om het renterisico door middel van afgeleide financiële instrumenten af te dekken.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financieel verlies indien een afnemer de aangegane contractuele verplichting niet nakomt. Kredietrisico's vloeien met name voort uit vorderingen op opdrachtgevers. Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. voert een actief beleid om een concentratie van kredietrisico's waar mogelijk te beperken. Ter beheersing van dit risico wordt gebruik gemaakt van informatie van erkende instellingen die zich op het leveren van kredietinformatie hebben toegelegd. Continue bewaking van het kredietrisico vormt onderdeel van het debiteurenbeheer. Waar noodzakelijk worden risico's afgedekt door middel van kredietverzekeringen, bankgaranties, vooruitbetalingen en overige zekerheden. De per balansdatum aanwezige handelsdebiteuren bevatten geen belangrijke concentratie van vorderingen in bepaalde marktsectoren. Daarnaast betreft een deel van de debiteuren de Nederlandse overheidssector.

De liquide middelen van Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. worden ondergebracht bij diverse banken. Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. beperkt het kredietrisico van liquide middelen aangehouden bij deze banken, door de keuze van Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. met respectabele banken zaken te doen.

Liquiditeitsrisico

Door het projectmatige karakter van de activiteiten van Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. varieert het gebruik van operationele geldmiddelen sterk. Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. voorziet in zijn werkkapitaalbehoefte via TBI Holdings B.V., die optreedt als intern bankier.

Bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Bedrijfsopbrengsten

De bedrijfsopbrengsten omvatten het saldo van de opbrengsten (exclusief omzetbelasting) van de in het boekjaar gereedgekomen en aan derden opgeleverde werken (netto-omzet), verhoogd of verlaagd met de wijziging in de balanswaarde onderhanden projecten, geleverde goederen en diensten

Voor onderhanden projecten, waarvan het resultaat op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de projectopbrengsten en projectkosten verwerkt in de winst- en verliesrekening naar rato van de verrichte prestaties per balansdatum.

De voortgang van de verrichte prestaties wordt bepaald op basis van de tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten. Als het resultaat (nog) niet op betrouwbare wijze kan worden ingeschat, dan worden de opbrengsten in de winst- en verliesrekening verwerkt tot het bedrag van de

gemaakte projectkosten dan waarschijnlijk kan worden verhaald. De projectkosten worden dan verwerkt in de winst- en verliesrekening in de periode waarin ze zijn gemaakt.

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de projectopbrengsten en projectkosten. Bij de grote stroom kleinere projecten met veelal een looptijd korter dan één jaar wordt het resultaat genomen bij oplevering van het project. Deze methodiek heeft geen invloed van materiële betekenis op het vermogen en het resultaat.

Projectopbrengsten zijn de contractueel overeengekomen opbrengsten en opbrengsten uit hoofde van meer- en minderwerk, claims en vergoedingen indien en voor zover het waarschijnlijk is dat deze worden gerealiseerd en ze betrouwbaar kunnen worden bepaald. Projectkosten zijn de direct op het project betrekking hebbende kosten, die in het algemeen aan projectactiviteiten toegerekend en toegewezen kunnen worden en andere kosten die contractueel aan de opdrachtgever kunnen worden toegerekend.

Projectkosten bestaan voornamelijk uit materialen, diensten van derden en onderaanneming, lonen en sociale lasten, verhoogd met opslagen ter dekking van algemene kosten.

Indien het waarschijnlijk is dat de totale projectkosten de totale projectopbrengsten overschrijden, dan worden de verwachte verliezen onmiddellijk in de winst- en verliesrekening verwerkt. De voorziening voor het verlies maakt deel uit van de post onderhanden projecten.

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt wanneer alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot de eigendom van de goederen zijn overdragen aan de koper.

Verantwoording van opbrengsten uit levering van diensten gebeurt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Bedrijfslasten

De bedrijfslasten worden bepaald op historische basis. Bij de bepaling van de kosten van grond- en hulpstoffen wordt in het algemeen de Fifo-methode gebruikt. Leveringen binnen het concern worden tegen marktconforme prijzen verrekend.

Uitgaven voor ontwikkeling zijn slechts geactiveerd indien het waarschijnlijk is dat het ontwikkelingsproject technisch en commercieel succesvol zal zijn (dat wil zeggen dat economische voordelen zullen worden behaald) en de kosten betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Operationele leasing

Leasecontracten, waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn bij derden ligt, worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden op lineaire basis verwerkt in de winst-en-verliesrekening over de looptijd van het contract.

Personeelsbeloningen

De kosten voortvloeiend uit personeelsbeloningen zoals lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers. Andere personeelsbeloningen, met uitzondering van jubileumuitkeringen, worden in het jaar van uitkering ten laste van het resultaat gebracht.

De kosten voortvloeiend uit pensioenregelingen zijn in principe gelijk aan de over die periode aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds

betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door de fondsen respectievelijk verzekeringsmaatschappijen of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van de fondsen, verzekeringsmaatschappijen, en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met de fondsen, verzekeringsmaatschappijen, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

Immateriële en materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Rentebaten en -lasten

De rentebaten en -lasten hebben betrekking op interest en overige financieringslasten die aan het verslagjaar toegerekend kunnen worden.

Resultaat uit deelnemingen

Het resultaat van niet-geconsolideerde deelnemingen wordt bepaald op een met het belang van Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. overeenkomend deel van de resultaten gedurende het verslagjaar, na aftrek van de daarop betrekking hebbende belastingen. Dividenden worden verwerkt indien het recht daarop is verkregen.

Belastingen over het resultaat

Belastingen over de winst worden bepaald op basis van het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening rekening houdend met fiscale faciliteiten zoals verliescompensatie en deelnemingsvrijstelling. Baten uit hoofde van verliescompensatie worden in aanmerking genomen zodra compensatie voorzienbaar is. Binnen de fiscale eenheid wordt de belastinglast van iedere entiteit bepaald als ware deze zelfstandig belastingplichtig. Verrekening vindt plaats in rekening-courant met TBI Holdings B.V.

Toelichting op de geconsolideerde balans

Bedragen in duizenden euro's

[1] Immateriële vaste activa

Stand per 1 januari 2014

Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	2.715
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	<u>-935</u>
Boekwaarde	<u>1.780</u>

Mutaties in de boekwaarde

Investerings	0
Desinvesterings	0
Consolidaties en deconsolidaties	-1.342
Afschrijvingen	<u>-251</u>
Saldo	<u>-1.593</u>

Stand per 31 december 2014

Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	954
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	<u>-767</u>
Boekwaarde	<u>187</u>

De per ultimo 2014 aanwezige immateriële vast activa betreffen licenties.

[2] Materiële vaste activa	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen	Totaal
Stand per 1 januari 2014				
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	25.799	1.690	57.758	85.247
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	-11.518	-1.577	-51.086	-64.181
Boekwaarde	14.281	113	6.672	21.066
Mutaties in de boekwaarde				
Investeringen	34	0	1.966	2.000
Desinvesteringen	-403	0	0	-403
Afschrijvingen	-878	-36	-2.252	-3.166
Consolidaties en deconsolidaties e.d.	-695	0	-826	-1.521
Herrubriceringen	0	0	0	0
Saldo	-1.942	-36	-1.112	-3.090
Stand per 31 december 2014				
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	22.795	1.690	54.876	79.361
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	-10.456	-1.613	-49.316	-61.385
Boekwaarde	12.339	77	5.560	17.976

	<u>31 december 2014</u>	<u>31 december 2013</u>
[3] Voorraden		
Grond- en hulpstoffen	1.694	4.819
	<u>1.694</u>	<u>4.819</u>

Er is overeenstemming bereikt met een leverancier van materialen om de voorraad grond- en hulpstoffen van Wolter & Dros Woningbouw BV over te nemen. De voorraadwaardering van dit deel van de voorraad is gebaseerd op de verwachte directe opbrengstwaarde.

[4] Onderhanden projecten in opdracht van derden

Per 31 december zijn de onderhanden projecten in opdracht van derden als volgt te verdelen:

	<u>31 december 2014</u>	<u>31 december 2013</u>
Onderhanden projecten in opdracht van derden		
Kosten inclusief naar rato van voortgang genomen winst, verminderd met voorzieningen voor verliezen	439.799	490.959
Af: Gedeclareerde termijnen	<u>-450.236</u>	<u>-508.734</u>
	-10.437	-17.775
 Verantwoord onder de kortlopende schulden	<u>-10.437</u>	<u>-17.775</u>
 Saldo	<u>-10.437</u>	<u>-17.775</u>
De samenstelling is als volgt:		
	<u>31 december 2014</u>	<u>31 december 2013</u>
Saldo onderhanden projecten derden groter dan gedeclareerde termijnen	25.738	18.287
Saldo onderhanden projecten derden kleiner dan gedeclareerde termijnen	<u>-36.175</u>	<u>-36.062</u>
	<u>-10.437</u>	<u>-17.775</u>

Het saldo kosten en de gedeclareerde termijnen omvat nog niet gefactureerde productie aan opdrachtgevers respectievelijk financieringen door opdrachtgevers, waartegenover verplichtingen staan.

	<u>31 december 2014</u>	<u>31 december 2013</u>
[5] Vorderingen		
Debiteuren	31.433	51.558
Groepsmaatschappijen	10.653	10.146
Belastingvorderingen	961	826
Overige vorderingen	5.272	2.951
Overlopende activa	107	323
	<u>48.426</u>	<u>65.804</u>

De vorderingen hebben een looptijd van minder dan een jaar. De reële waarde van de vorderingen benadert de boekwaarde, gegeven het kortlopend karakter van de vorderingen en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd.

[6] Liquide middelen	31 december 2014	31 december 2013
Kas en banktegoeden	4.944	8.131
Deposito's	0	0
Geldmiddelen bij TBI Holdings B.V.	20.839	15.078
	25.783	23.209

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de groep, behoudens een bedrag van circa EUR 7,9 miljoen (31 december 2013: EUR 6,9 miljoen) in vennootschappen onder firma en proportioneel geconsolideerde overige deelnemingen. Verder zijn onder de Nederlandse banktegoeden de saldi van geblokkeerde G-rekeningen tot een bedrag van circa EUR 0,7 miljoen begrepen (31 december 2013: EUR 0,8 miljoen).

In beginsel worden de voor de dagelijkse bedrijfsvoering niet benodigde geldmiddelen geplaatst bij TBI Holdings B.V. die optreedt als intern bankier. De rentevergoeding die over het - dagelijkse opvraagbare - rekening-courant tegoed wordt berekend, is gebaseerd op de rente van de Europese Centrale Bank vermeerderd met een opslag. De gemiddelde rente over 2014 bedroeg 1,85 procent (2013: 1,83 procent).

[7] Eigen vermogen	31 december 2014	31 december 2013
Geplaatst kapitaal	1.361	1.361
Agio reserve	0	0
Wettelijke reserves	0	1.550
Overige reserves	30.612	33.767
Niet verdeeld resultaat	-1.519	-4.704
	30.454	31.974

Het maatschappelijk kapitaal bestaat uit 3.000 gewone aandelen van elk circa EUR 453,78 nominaal, waarvan 3.000 aandelen zijn geplaatst en volgestort. Het bij storting ontstane agio is niet belastingvrij uitkeerbaar.

Van de wettelijke reserves had een bedrag van 1,55 miljoen betrekking op ontwikkelingskosten immateriële vaste activa. Deze bedragen zijn op grond van artikel 389 lid 8 respectievelijk artikel 365 lid 2 Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (wettelijke reserves) niet vrij uitkeerbaar.

Door het afstoten van Alfen B.V. wordt deze wettelijke reserve niet langer aangehouden.

[8] Voorzieningen	Latente belasting- verplichtingen	Jubileum- verplichtingen	Garantie- verplichtingen	Reorganisatie	Overige	Totaal
Stand per 1 januari 2014	433	702	1.519	5.002	695	8.352
Mutaties in 2014						
Toevoegingen	0	-16	0	3.676	0	3.660
Ontrekkingen	0	-14	0	-5.371	-370	-5.755
Consolidaties en deconsolidaties e.d.	-433	-32	-50	-876	0	-1.391
Vrijgevallen bedragen	0	0	-845	0	0	-845
Saldo	-433	-62	-895	-2.571	-370	-4.331
Stand per 31 december 2014	0	640	624	2.431	325	4.021

Het totaal van de voorzieningen heeft merendeels betrekking op voorzieningen met een looptijd langer dan één jaar en naar verwachting korter dan vijf jaar. Het langlopende gedeelte betreft in hoofdzaak de belastinglatentie op materiële vaste activa en een gedeelte van de voorzieningen voor personeelsgerelateerde verplichtingen, garanties en overige.

De voorziening voor jubileumuitkeringen omvat de contante waarde van de uitkeringen aan de medewerkers inzake jubilea. Bij de berekening van de voorziening is rekening gehouden met een vertrekkans van de medewerkers.

Voor de berekening van de verplichtingen inzake jubileumuitkeringen is uitgegaan van een rekenrente van 4,0 procent (2013: 4,0 procent). De pensioenverplichtingen hebben met name betrekking op regelingen in eigen beheer en is qua omvang te verwaarlozen.

De voorziening voor garantieverplichtingen dient ter dekking van garantiekosten op opgeleverde projecten. De hoogte van de voorziening wordt bepaald op grond van de netto-omzet van de afgelopen vijf jaren. Naast deze dynamisch bepaalde, algemene garantievoorziening zijn voor bekende, omvangrijke garantieproblemen, additionele voorzieningen gevormd.

Een reorganisatievoorziening wordt getroffen als op balansdatum een gedetailleerd reorganisatieplan is geformaliseerd en uiterlijk op opmaakdatum van de jaarrekening de gerechtvaardigde verwachting van uitvoering van het plan is gewekt bij hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben. Van een gerechtvaardigde verwachting is sprake als is gestart met de uitvoering van de reorganisatie, of als de hoofdlijnen bekend zijn gemaakt aan hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben. In de reorganisatievoorziening worden de als gevolg van de reorganisatie noodzakelijke kosten opgenomen, die niet in verband staan met de doorlopende activiteiten van de onderneming.

De overige voorzieningen betreffen onder meer voorzienbare verplichtingen en mogelijke verliezen uit geschillen en rechtsgedingen, onderhoud en huurgaranties ter zake van ontwikkelingsprojecten.

[9] Overige schulden	31 december 2014	31 december 2013
Handelscrediteuren	30.614	37.800
Belastingen en premies sociale verzekeringen	5.594	6.673
Onderhanden projecten in opdracht van derden	10.437	17.775
Overige schulden	11.742	15.058
Overlopende passiva	1.204	226
	59.591	77.532

De kortlopende schulden en overlopende passiva hebben een looptijd van korter dan één jaar. De reële waarde van de kortlopende schulden benadert de boekwaarde vanwege het kortlopende karakter van de schulden.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Ten behoeve van eigen opdrachten en projecten in deelnemingen zijn per 31 december 2014 garanties en borgstellingen afgegeven van in totaal EUR 17,4 miljoen (2013: EUR 15,4 miljoen).

Bedragen in miljoenen euro's	31 december 2014			31 december 2013		
	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5jaar	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5jaar
Leaseovereenkomsten	5,0	8,5	0,3	4,7	8,1	0,1
Huurovereenkomsten	2,2	5,2	1,2	2,1	6,8	1,6
Aankoopverplichtingen grond	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

De verplichtingen uit hoofde van leaseovereenkomsten hebben hoofdzakelijk betrekking op het wagenpark. De verplichtingen uit hoofde van huurovereenkomsten betreffen hoofdzakelijk onroerend goed. De verplichtingen voor 'operational lease' en huur zijn in nominale bedragen en worden over de looptijd van de overeenkomst op lineaire basis verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

Bedragen in duizenden euro's

[10] Netto-omzet	2014	2013
Geografische spreiding netto-omzet		
Nederland	354.907	341.779
Overige EU-landen	6.541	2.069
Rest van Europa	43	0
Buiten Europa	11	447
	<u>361.502</u>	<u>344.295</u>

[11] Medewerkers

Medewerkers	2014	2013
De gemiddelde personeelsbezetting in vaste dienstbetrekking luidt:		
	<u>1.480</u>	<u>1.856</u>
Geografische spreiding medewerkers		
Nederland	1.465	1.852
Overige EU-landen	6	4
Rest van Europa	9	0
Buiten Europa	0	0
	<u>1.480</u>	<u>1.856</u>

[12] Pensioenen

Voor de medewerkers van TBI en haar groepsmaatschappijen gelden – afhankelijk van de relevante cao respectievelijk arbeidsovereenkomst – de pensioenregelingen van de volgende pensioenfondsen respectievelijk verzekerde regelingen:

- Bedrijfstakpensioenfonds voor de Bouwnijverheid
- Pensioenfonds Metaal & Techniek
- Pensioenfonds van de Metalektro
- Verzekerde regelingen:
 - Gedispenseerde bedrijfstakregeling Bouw (voor de tot 1 januari 2012 opgebouwde pensioenen)
 - Ondernemingspensioenregelingen
- Stichting Pensioenfonds TBI

De bovengenoemde eerste drie pensioenregelingen betreffen regelingen van bedrijfstakpensioenfondsen. In alle gevallen waarin sprake is van aansluiting bij bedrijfstakpensioenfondsen geldt dat de TBI groepsmaatschappijen, in het geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds, geen verplichting hebben tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan het voldoen van toekomstige premies. Evenmin kunnen de TBI groepsmaatschappijen rechten doen gelden op eventuele overschotten in de fondsen. Het voorgaande is ook van toepassing op de verzekerde regelingen en de regelingen van de Stichting Pensioenfonds TBI, die ondergebracht zijn bij een verzekeringsmaatschappij.

Op basis van bovenstaande karakteristieken is het uitgangspunt dat in de verslagperiode de te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenfondsen respectievelijk verzekeringsmaatschappijen verschuldigde pensioenpremies.

Het merendeel van de werknemers van de ondernemingen in het segment Techniek bouwt pensioen op bij Pensioenfonds Metaal & Techniek of Pensioenfonds Metalektro. De ontwikkelingen bij deze twee bedrijfstakpensioenfondsen zijn helaas niet gunstig geweest. Bij Pensioenfonds Metaal & Techniek zijn de pensioenen per 1 april 2014 met 0,4 procent gekort, nadat per 1 april 2013 al een korting van 6,3 procent had plaatsgevonden. Bij Pensioenfonds Metalektro was er sprake van een korting van 0,5 procent in 2014 en 5,1 procent in 2013. Voor 2015 worden geen kortingen meer verwacht.

Bij het Bedrijfstakpensioenfonds voor de Bouwnijverheid zijn de opgebouwde pensioenen in 2014 niet gekort. In 2014 is de dekkingsgraad van het pensioenfonds gestegen. De pensioenen van de actieve deelnemers zijn met 0,28 procent verhoogd per 1 januari 2014. Tevens is de pensioenopbouw met ingang van 2014 licht verhoogd van 1,8 procent tot 1,84 procent en is de pensioenpremie verlaagd.

De bij Stichting Pensioenfonds TBI opgebouwde pensioenen zijn volledig herverzekerd door middel van een garantiecontract. De verzekeraar garandeert de uitkeringen van het pensioenfonds, ongeacht het beleggingsresultaat en ongeacht hoe oud een deelnemer wordt. Het garantiecontract tussen Stichting Pensioenfonds TBI en de verzekeraar heeft een looptijd tot en met 31 december 2016. Voor de ondernemingspensioenregelingen is een vergelijkbare situatie van toepassing.

Per 1 januari 2015 treedt de Wet Witteveen 2015 in werking. Op grond van deze wet wordt de fiscaal maximaal toegestane pensioenopbouw verlaagd. Tevens vindt er geen fiscale facilitering van pensioen meer plaats voor het inkomen boven € 100.000.

Pensioenfonds Metaal & Techniek en Pensioenfonds Metalektro krijgen vanaf 2015 dezelfde pensioenregeling. Deze kent een pensioenleeftijd van 67 jaar en een opbouwpercentage van 1,875 procent (fiscaal maximaal). Het maximum salaris voor de pensioenregeling bedraagt € 70.000. Voor het salaris tussen € 70.000 en € 100.000 is er een vrijwillige excedentregeling. Deze regeling wordt voor 2015 voor Pensioenfonds Metaal & Techniek echter verplicht gesteld. De premies blijven voor beide fondsen verschillend.

Ook de pensioenregeling van het Bedrijfstakpensioenfonds voor de Bouwnijverheid wijzigt met ingang van 1 januari 2015. De pensioenleeftijd wordt 67 jaar en het opbouwpercentage 1,875 procent. Tevens wordt het partnerpensioen verbeterd.

De pensioenregelingen bij Stichting Pensioenfonds TBI en de ondernemingspensioenregelingen dienen, op één uitzondering na, vanaf 2015 eveneens aangepast te worden aan de nieuwe fiscale grenzen. Voor elk van de regelingen wordt de pensioenleeftijd verhoogd tot 67 jaar en wordt uitgegaan van het fiscaal maximale opbouwpercentage van 1,875 procent. Pensioenregelingen voor inkomen boven € 100.000 worden beëindigd met uitzondering van een risiconabestaandenverzekering.

[13] Afschrijving immateriële en materiële vaste activa	2014	2013
Afschrijving immateriële vaste activa	251	58
Afschrijving materiële vaste activa	3.167	2734
	3.418	2.792
Afschrijving immateriële vaste activa		
Ontwikkeling	251	58
	251	58
Afschrijving materiële vaste activa		
Bedrijfsgebouwen en terreinen	878	550
Machines en installaties	36	43
Andere vaste bedrijfsmiddelen	2.253	2.141
	3.167	2.734

[14] Belastingen over het resultaat

Betreft de verschuldigde belasting, te betalen over de in het binnenland en buitenland behaalde resultaten, rekening houdend met de mutatie in de voorziening voor latente vennootschapsbelasting. De verschuldigde belasting is berekend volgens de geldende tarieven, rekening houdend met vrijgestelde winstbestanddelen, permanente verschillen en niet-afrekbare kosten.

De belastingdruk bedraagt 25,7 procent (2013: 24,8 procent).

Financiële baten en lasten uit verhoudingen met groepsmaatschappijen

De financiële baten uit de verhoudingen met groepsmaatschappijen bedragen € 0,3 miljoen (2013: € 0,2 miljoen).

De financiële lasten uit de verhoudingen met groepsmaatschappijen bedragen € 0,0 miljoen (2013: € 0,1 miljoen.).

Transacties met verbonden partijen

In het afgelopen boekjaar bedroegen de reorganisatielasten EUR 3.676.328. In 2014 zijn in rekening courant deze reorganisatielasten aan Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. vergoed door haar (ultieme) aandeelhouder TBI Holdings B.V. Als gevolg hiervan komen de reorganisatielasten niet ten laste van het resultaat en vermogen van Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V.

Beloningen statutaire directie en Raad van Commissarissen

In de lonen, salarissen en sociale lasten zijn de bezoldigingen (inclusief lasten uit hoofde van sociale verzekeringen, crisisheffing en pensioenen) van de bestuurders en voormalige bestuurders begrepen tot een bedrag van EUR 0,8 miljoen (2013: EUR 0,7 miljoen). De leden van de Raad van Commissarissen ontvangen geen bezoldiging ten laste van de vennootschap.

Accountantshonoraria

De accountantshonoraria uitgesplitst naar categorie bedroegen:

	2014	2013
Onderzoek van de jaarrekening	94.000	108.500
Andere controle-opdrachten	22.300	20.700
Adviesdiensten op fiscaal terrein	8.100	0
Andere niet-controlediensten	0	0
	124.400	129.200

Vennootschappelijke balans per 31 december 2014

(vóór resultaatbestemming)

bedragen in duizenden euro's		<u>31 december 2014</u>	<u>31 december 2013</u>
Vaste activa			
Immateriele vaste activa	1	187	234
Materiele vaste activa	2	16.141	18.366
Financiële vaste activa	3	4.187	12.610
		<u>20.515</u>	<u>31.210</u>
Vlottende activa			
Voorraden	4	507	797
Onderhanden projecten in opdracht van derden	5	0	0
Vorderingen	6	48.578	44.927
Liquide middelen	7	13.580	10.994
		<u>62.665</u>	<u>56.718</u>
Totaal activa		<u><u>83.180</u></u>	<u><u>87.928</u></u>
Eigen Vermogen			
Geplaatst kapitaal	8	1.361	1.361
Agioreserve	8	0	0
Wettelijke reserves	8	0	1.550
Overige reserves	8	30.612	33.767
Resultaat boekjaar	8	-1.519	-4.704
		<u>30.454</u>	<u>31.974</u>
Aandeel derden	8	0	0
Voorzieningen	9	3.534	6.188
Langlopende schulden		0	0
Kortlopende schulden en overlopende passiva	10	49.192	49.766
Totaal passiva		<u><u>83.180</u></u>	<u><u>87.928</u></u>

Vennootschappelijke winst-en verliesrekening over 2014

		<u>2014</u>	<u>2013</u>
Resultaat van deelnemingen na belastingen		-2.552	492
Overige baten en lasten na belastingen	11	1.033	-5.196
		<u>-1.519</u>	<u>-4.704</u>

Toelichting op de vennootschappelijke jaarrekening 2014

Bedragen in duizenden euro's

Algemeen

De vennootschappelijke jaarrekening van Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW. De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling voor de enkelvoudige jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening zijn gelijk. Voor de grondslagen van de waardering van activa en passiva en voor de bepaling van het resultaat wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening. In overeenstemming hiermee worden deelnemingen in groepsmaatschappijen gewaardeerd volgens de nettovermogenswaarde.

Balans

Bedragen in duizenden euro's

	<u>Totaal</u>
[1] Immateriële vaste activa	
Stand per 1 januari 2014	
Aanschaffingswaarde	954
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-720</u>
Boekwaarde	<u><u>234</u></u>
Mutaties in de boekwaarde	
Investeringen	0
Desinvesteringen	
Consolidaties en deconsolidaties e.d.	
Afschrijvingen	<u>-47</u>
Saldo	<u><u>-47</u></u>
Stand per 31 december 2014	
Aanschaffingswaarde	954
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-767</u>
Boekwaarde	<u><u>187</u></u>

De per ultimo 2014 aanwezige immateriële vast activa betreffen licenties.

[2] Materiële vaste activa	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen	Vooruit- betalingen	Totaal
Stand per 1 januari 2014					
Aanschaffingswaarde	20.424	1.690	49.331	0	71.445
Cumulatieve afschrijvingen	-8.635	-1.577	-44.046	0	-54.258
Boekwaarde	11.789	113	5.285	0	17.187
Mutaties in de boekwaarde					
Investeringen	30	12	1.879	0	1.921
Desinvesteringen	-403	0	0	0	-403
Afschrijvingen	-686	-36	-1.830	0	-2.552
Consolidaties en deconsolidaties e.d.	0	0	0	0	0
Herrubriceringen	0	0	0	0	0
Saldo	-1.059	-24	49	0	-1.034
Stand per 31 december 2014					
Aanschaffingswaarde	20.009	1.690	51.210	0	72.909
Cumulatieve afschrijvingen	-9.279	-1.613	-45.876	0	-56.768
Boekwaarde	10.730	77	5.334	0	16.141

[3] Financiële vaste activa	<u>31 december 2014</u>	<u>31 december 2013</u>
Aandeel in groepsmaatschappijen	4.538	12.366
Overige deelnemingen	-351	244
	<u>4.187</u>	<u>12.610</u>

De mutaties in de financiële vaste activa zijn:

	<u>Aandeel in groepsmaat- schappijen</u>	<u>Overige deelnemingen</u>
Stand per 1 januari 2014		
Boekwaarde	12.366	244
Mutaties in de boekwaarde		
Nettoresultaat over 2014	758	-105
Ontvangen dividenden	-2.411	-490
Verkoop/ desinvesteringen	-6.175	0
Saldo	<u>-7.828</u>	<u>-595</u>
Stand per 31 december 2014		
Boekwaarde	<u>4.538</u>	<u>-351</u>

	<u>31 december 2014</u>	<u>31 december 2013</u>
[4] Voorraden		
Grond- en hulpstoffen	507	797
	<u>507</u>	<u>797</u>

[5] Onderhanden projecten in opdracht van derden

Per 31 december zijn de onderhanden projecten in opdracht van derden als volgt te verdelen:

	<u>31 december 2014</u>	<u>31 december 2013</u>
Onderhanden projecten in opdracht van derden		
Kosten inclusief naar rato van voortgang genomen winst, verminderd met voorzieningen voor verliezen	305.047	360.832
Af: Gedeclareerde termijnen	<u>-311.810</u>	<u>-373.833</u>
	-6.763	-13.001
Verantwoord onder de kortlopende schulden	<u>-6.763</u>	<u>-13.001</u>
Saldo	<u>-6.763</u>	<u>-13.001</u>

De samenstelling is als volgt:

	<u>31 december 2014</u>	<u>31 december 2013</u>
Saldo onderhanden projecten derden groter dan gedeclareerde termijnen	25.647	17.903
Saldo onderhanden projecten derden kleiner dan gedeclareerde termijnen	<u>-32.410</u>	<u>-30.904</u>
	<u>-6.763</u>	<u>-13.001</u>

Het saldo kosten en de gedeclareerde termijnen omvat nog niet gefactureerde productie aan opdrachtgevers respectievelijk financieringen door opdrachtgevers, waartegenover verplichtingen staan.

	<u>31 december 2014</u>	<u>31 december 2013</u>
[6] Vorderingen		
Debiteuren	27.371	35.598
Groepsmaatschappijen	16.421	7.539
Overige vorderingen	4.698	1.663
Overlopende activa	88	127
	<u>48.578</u>	<u>44.927</u>

De vorderingen hebben een looptijd van minder dan één jaar. De reële waarde van de vorderingen benadert de boekwaarde, gegeven het kortlopend karakter van de vorderingen en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd.

	<u>31 december 2013</u>	<u>31 december 2012</u>
[7] Liquide middelen		
Kas en banktegoeden	444	635
Deposito's	0	0
Geldmiddelen bij TBI Holdings B.V.	13.136	10.359
	<u>13.580</u>	<u>10.994</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de vennootschap, behoudens een bedrag van circa EUR 0,0 miljoen (31 december 2013: EUR 0,0 miljoen) in vennootschappen onder firma en proportioneel geconsolideerde overige deelnemingen. Verder zijn onder de Nederlandse banktegoeden de saldi van geblokkeerde G-rekeningen tot een bedrag van circa EUR 0,3 miljoen begrepen (31 december 2013: EUR 0,4 miljoen). In beginsel worden de voor de dagelijkse bedrijfsvoering niet benodigde geldmiddelen geplaatst bij TBI Holdings B.V. die optreedt als intern bankier. De rentevergoeding die over het - dagelijkse opvraagbare – rekening-courant tegoed wordt berekend, is gebaseerd op de rente van de Europese Centrale Bank vermeerderd met een opslag. De gemiddelde rente over 2014 bedroeg 1,85 procent (2013: 1,83 procent).

[8] Eigen vermogen

Voor een toelichting op het verloop van het eigen Vermogen wordt verwezen naar de toelichting bij de geconsolideerde balans.

[9] Voorzieningen	Latente belasting- verplichtingen	Jubileum- verplichtingen	Garantie- verplichtingen	Reorganisatie	Overige	Totaal
Stand per 1 januari 2014	0	589	1.126	3.778	695	6.188
Mutaties in 2014						
Toevoegingen	0	0	0	3.284	0	3.284
Ontrekkingen	0	-83	0	-4.878	-370	-5.331
Consolidaties en deconsolidaties e.d.	0	0	0	0	0	0
Vrijgevallen bedragen	0	0	-607	0	0	-607
Saldo	0	-83	-607	-1.594	-370	-2.654
Stand per 31 december 2014	0	506	519	2.184	325	3.534

[10] Overige kortlopende schulden	31 december 2014	31 december 2013
Handelscrediteuren	22.628	22.528
Overige deelnemingen	8.059	0
Belastingen en premies sociale verzekeringen	4.892	2.506
Onderhanden projecten in opdracht van derden	6.763	13.001
Overige schulden en overlopende passiva	6.850	11.731
	49.192	49.766

De kortlopende schulden hebben een looptijd van minder dan één jaar. De reële waarde van de kortlopende schulden benadert de boekwaarde vanwege het kortlopende karakter van de schulden

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

De vennootschap heeft zich hoofdelijk aansprakelijk gesteld voor de uit rechtshandelingen voortvloeiende schulden van enkele in Nederland gevestigde groepsmaatschappijen.

Door de vennootschap zijn concerngaranties verstrekt, in hoofdzaak aan opdrachtgevers van projecten, ter vervanging van bankgaranties. Ultimo 2014 betreft dit een bedrag van EUR 6,1 miljoen (ultimo 2013: EUR 6,1 miljoen).

De vennootschap vormt, samen met haar aandeelhouder en diverse, in Nederland gevestigde dochtermaatschappijen, een fiscale eenheid voor de omzet- en / of de vennootschapsbelasting. Op grond van wettelijke bepalingen zijn alle leden van een fiscale eenheid hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschulden van die fiscale eenheid.

Overigens wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans.

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening

[11] Overige baten en lasten na belastingen

Voor de opstelling van een beknopte winst- en verliesrekening is gebruik gemaakt van artikel 402 Titel 9 boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Financiële baten en lasten uit verhoudingen met groepsmaatschappijen

De financiële baten uit de verhoudingen met groepsmaatschappijen bedragen € 0,2 miljoen (2013: € 0,2 miljoen).

De financiële lasten uit de verhoudingen met groepsmaatschappijen bedragen € 0 miljoen (2013: € 0 miljoen).

Amersfoort 19 februari 2015

De directie:
ir. J. M. Kuling

Raad van Commissarissen:
ir. P.J. Heijboer (voorzitter)

drs. E. Tiemens

ir. D.A. Sperling

ing. J.M.C. Jungbeker MSc MBR (m.i.v. 1 januari 2015)

drs. L.J. Pruis RA

Overige gegevens

Statutaire bepaling inzake resultaatbestemming

Artikel 16

Ten laste van de winst worden zodanige reserves gevormd als het bestuur, onder goedkeuring van de Raad van Commissarissen, zal vaststellen. Het bedrag dat overblijft, staat ter beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Resultaatbestemming 2013

In overeenstemming met de statutaire regeling is het verlies van 4,7 miljoen ten laste van de overige reserves gebracht en is er geen dividend in contanten uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Voorstel tot resultaatbestemming

In overeenstemming met de statutaire regeling is het verlies van EUR 1,5 miljoen ten laste van de overige reserves gebracht en is er geen dividend in contanten uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na balansdatum geen gebeurtenissen voorgedaan, die van een zodanig belang zijn dat het niet toelichten hiervan de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening beïnvloedt.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering van Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V.

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2014 van Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. te Amersfoort gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2014 en de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2014 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van de directie

De directie van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het directieverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). De directie is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door de directie van de vennootschap gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Ref.: e0346981

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Meander 901, 6825 MH Arnhem, Postbus 5381, 6802 EJ Arnhem
T: 088 792 00 26, F: 088 792 94 04, www.pwc.nl*

PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponereerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Ingenieursbureau Wolter & Dros B.V. per 31 december 2014 en van het resultaat over 2014 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het directieverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het directieverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Arnhem, 19 februari 2015
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

A.Th. van den Berg RA

Groepsmaatschappijen en deelnemingen

Situatie per 31 december 2014

Tenaamstelling groepsmaatschappij en/of deelneming	Statutaire zetel	% deelname
Groepsmaatschappijen		
Wissink Installatietechniek B.V.	Wervershoof	100%
Wissink Installatietechniek Zoetermeer B.V.	Zoetermeer	100%
Wissink Warmte Service B.V.	Zoetermeer	100%
Wolter & Dros Biowatt B.V.	Amersfoort	100%
Wolter & Dros Woningbouw B.V.	Amersfoort	100%
Overige deelnemingen		
TBI Direct B.V.	Amersfoort	50%
Croon Wolter & Dros Facilities v.o.f.	Amersfoort	50%
Croon Wolter & Dros Vastgoed v.o.f.	Amersfoort	50%
Croon Wolter & Dros Infratechniek v.o.f.	Rotterdam	50%
ICR W&D/BAM techniek v.o.f.	Amersfoort	50%
CSWE v.o.f.	Rotterdam	33,33%
Installatiecombinatie Jeroen Bosch Ziekenhuis	Eindhoven	50%
Installatiecombinatie New Babylon	Den Haag	50%
Bouwcombinatie J.P van Eesteren – TBI Techniek vof	Amsterdam	20,414%
Installatie Combinatie Komfort v.o.f.	Capelle a/d IJssel	30%
Installatiecombinatie Prinsenhof v.o.f.	Amersfoort	51,6%
Bouwcombinatie Heijmerink – Wolter & Dros – Croon II v.o.f.	Amersfoort	20%
Bouwcombinatie Heijmerink – Wolter & Dros – Croon I v.o.f.	Amersfoort	15%
Building Technologies Maintenance v.o.f.	Amersfoort	50%
Instandhoudingscombinatie Rabobank techniek v.o.f.	Amersfoort	25%
Maincontracting CWJP v.o.f.	Amersfoort	40%
RUN Services v.o.f.	Rotterdam	40%
IC CUW v.o.f.	Zwolle	25%
IC UC18 v.o.f.	Amersfoort	25%
Bouwcombinatie DSM Ahead ! V.O.F.	Eindhoven	25%
New Main B.V.	Rotterdam	17,7%
Bouwcombinatie Catharina Ziekenhuis vof	Eindhoven	25,7%
Bouwcombinatie VieCuri V.O.F.	Sittard	17%
CWJP vof	Rotterdam	30%
CWF BV	Amersfoort	50%
TBI Infra Asset Management BV	Rotterdam	25%

Begrippenlijst

Bedrijfsopbrengsten

Met bedrijfsopbrengsten wordt in hoofdlijnen de productiewaarde tegen opbrengsten bedoeld. De bedrijfsopbrengsten omvatten de netto-omzet, de mutatie in het onderhanden werk (inclusief winstopslag en/of getroffen verliesvoorzieningen) en de overige bedrijfsopbrengsten. De netto-omzet omvat de in de verslagperiode verantwoorde opbrengstwaarde van de opgeleverde werken en de geleverde goederen en diensten (exclusief omzetbelasting).

Current ratio

Bij de berekening van de current ratio wordt de vlottende activa ten opzichte van de kortlopende schulden gehanteerd.

Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening

Onder resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening is het bedrijfsresultaat, interest en het resultaat uit niet geconsolideerde deelnemingen opgenomen.

Orderportefeuille

Onder orderportefeuille wordt verstaan het nog niet uitgevoerde deel van de opdrachtwaarde van per balansdatum onderhanden zijnde respectievelijk nog in uitvoering te nemen werken en/of projecten, alsmede de 'pipeline': het totaal van de te ontvangen opdrachten op projecten met bereikte prijsovereenstemming (bouwteams) of met de laagste inschrijving (aanbestedingen).

Solvabiliteit

Bij de berekening van de solvabiliteitsratio wordt het eigen vermogen ten opzichte van de totale activa gehanteerd.